

Libelleninventarisatie
Natuurmonumentengebied
Horstermeerpolder

In
2015

W.J.A. Hoeffnagel
Ankeveen

Copyright © 2015

W.J.A. Hoeffnagel (Willem-Jan)

Mr. J.C. Buhrmannlaan 54

1244 PH Ankeveen

035-6919356

w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl

Alle foto's zijn door de auteur genomen.

Inhoud

1	Inleiding.....	5
2	Methode.....	7
3	Resultaten Horstermeerpolder.....	8
	3.1 Horstermeerpolder (24-05-2015).....	8
	3.2 Horstermeerpolder (01-06-2015).....	8
	3.3 Horstermeerpolder (11-07-2014).....	9
4	Conclusies.....	10
	4.1 Bespreking doelsoorten.....	10
	4.2 Bespreking gebied.....	10
	4.3 Overige soorten.....	11
5	Literatuur.....	12

Tabellen

1	Bezoekgegevens.....	7
2	Waarnemingen Horstermeerpolder 24-05-2015.....	8
3	Waarnemingen Horstermeerpolder 01-06-2015.....	9
4	Waarnemingen Horstermeerpolder 11-07-2015.....	9
5	Waarnemingenoverzicht 2015.....	10
6	Overige soorten.....	11

Afbeeldingen

	Bruine korenbout.....	Voorblad
1	Variabele waterjuffer.....	4
2	Onderzoeksgebied.....	5
3	Gewone oeverlibel.....	6
4	Ringslang.....	12

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2015

Routes

Route Horstermeerpolder 24-05-2015.....	13
Route Horstermeerpolder 01-06-2015.....	14
Route Horstermeerpolder 11-07-2015.....	15

Afbeelding 1: Variabele waterjuffer

1 Inleiding

In 2015 is vergunning (Vergunning 5) verkregen van de Vereniging Natuurmonumenten om een gebied te inventariseren op het voorkomen van Libellen (Odonata). Het betrof een gedeelte van het gebied Horstermeerpolder. In 2014 is het westelijke deel van het gebied bekeken. In 2015 is het aangrenzende deel ten oosten van dit gebied geïnventariseerd.

De Horstermeerpolder ligt tussen de Kortenhoefse Plassen en de Ankeveense Plassen en is zeer diep gelegen. Het betreffende natuurgebied bestaat uit 2 delen aan de zuidkant van de polder. Het gedeelte dat is geïnventariseerd is zeer nat met rietland en hier en daar kleine stukjes moerasbos.

Afbeelding 2: Onderzoeksgebied (bron GoogleMaps)

Bij deze inventarisatie is met nadruk gezocht naar de doelsoorten die voor de Vereniging Natuurmonumenten van belang zijn. Ook de recent naar het noorden oprukkende Vuurlibbel (*Crocothemis erythraea*) wordt tot de lijst van doelsoorten gerekend.

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2015

De lijst van onderzochte doelsoorten betreft derhalve:

- Vroege glazenmaker – *Aeshna isosceles*
- Groene glazenmaker – *Aeshna viridis*
- Grote keizerlibel – *Anax imperator*
- Glassnijder – *Brachytron pratense*
- Bruine korenbout – *Libellula fulva*
- Vuurlibel – *Crocothemis erythraea*
- Gevlekte witsnuitlibel – *Leucorrhinia pectoralis*.

Buiten de doelsoorten werden ook alle andere libellensoorten genoteerd.

Hoewel de focus sterk gericht was op libellen zijn ook vele andere dieren soorten waargenomen. Deze worden ook in dit rapport gepresenteerd (voor zover waargenomen en op naam gebracht).

Afbeelding 3: Gewone oeverlibel

2 Methode

Het gebied is een aantal keren bezocht (zie Tabel 1). Vanwege de weersomstandigheden en eigen vakantie(s) lukte het niet om het gebied vaker te bezoeken of op andere data. Tijdens de inventarisaties die uitgevoerd werden waren de omstandigheden behoorlijk goed. Door de spreiding in tijd is een goede indruk gekregen van de aanwezigheid van de te verwachten doelsoorten.

Waarnemingsdata en weersomstandigheden			
Datum	Bewolking	Windsnelheid	Temperatuur
24.05.15	Onbewolkt	Weinig	22 °C
01.06.15	Half - zwaar	Weinig	18 °C
11.07.15	Licht	Weinig	25 °C

Tabel 1: Bezoekgegevens

Tijdens de bezoeken werden de libellensoorten genoteerd waarbij de aantallen van de doelsoorten exact werden bepaald en gemarkeerd. De aantallen van de niet-doelsoorten werden bepaald in een aantal categorieën (1, 2, 3, 4, 5, 6 – 25, 26 – 50, 51 – 100 en > 100).

De locaties van de waargenomen doelsoorten werden met behulp van een Garmin GPSmap 60CSx via markeerpunten aangegeven op de digitale TOPOnl stafkaart.

Aangezien het gebied zeer moeilijk toegankelijk is, is in het lente- en het vroege zomerseizoen van 2015 drie keer langs de randen van het gebied gelopen om alle waargenomen soorten te noteren. Bij de derde inventarisatieronde op 11 juli was er bijna geen doorkomen aan. De vegetatie van riet, kleeftkruid, brandnetel stond zó hoog dat inventariseren niet meer mogelijk was. Er is toen een beperkte route gelopen. Aangezien deze laatste datum al voorbij de normale vliegtijden van de doelsoorten was, heeft dit weinig invloed op de resultaten van de doelsoorten. Van de overige soorten zijn uiteraard de late vliegers gemist. Te denken valt daarbij aan bijvoorbeeld heidelibellen en de paardenbijter

3 Resultaten Horstermeerpolder

3.1 Horstermeerpolder (24-05-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 13.

Tijdens deze eerste ronde werden zeven soorten waargenomen met drie doelsoorten. Opvallend was het voorkomen van de bruine korenbout op drie plekken.

Horstermeerpolder			
24.05.15			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Glassnijder	Brachytron pratense	1	634
Glassnijder	Brachytron pratense	1	635
Vroege glazenmaker	Aeshna isoceles	1	633
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	631
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	632
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	636
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	>100	
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	1	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	>100	
Grote roodoogjuffer	Erythromma najas	1	

Tabel 2: Waarnemingen Horstermeerpolder 24-05-2015

3.2 Horstermeerpolder (01-06-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 14.

Tijdens deze ronde werden twee van de doelsoorten waargenomen. In totaal werden zeven soorten waargenomen.

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2015

Horstermeerpolder			
01.06.15			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Glassnijder	Brachytron pratense	1	641
Bruine korenbout	Libellula fulva	1	640
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	26-50	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	51-100	
Grote roodoogjuffer	Erythromma najas	1	
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	4	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	26-50	

Tabel 3: Waarnemingen Horstermeerpolder 01-06-2015

3.3 Horstermeerpolder (11-07-2015)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 15.

Deze keer waren er geen doelsoorten. Opvallend waren de vier exemplaren van de bruine glazenmaker. Zoals al vermeld was de begaanbaarheid van het gebied zeer moeilijk.

Horstermeerpolder			
11.07.15			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
-	-		
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	3	
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	4	
Bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum	1	

Tabel 4: Waarnemingen Horstermeerpolder 11-07-2015

4 Conclusies

Dit was een eerste inventarisatie van libellen in dit deel van het gebied. Het is te vroeg om op basis van dit ene jaar een goed beeld te krijgen van de libellendiversiteit.

Het eindresultaat voor 2015 is te zien in Tabel 5. In 2015 werden 11 soorten waargenomen. Daarbij zijn drie doelsoorten gezien. Van de overige soorten kan gezegd worden dat het voor het plassegebied vrij normale soorten zijn.

Resultaat van de Inventarisatie 2015	
Doelsoorten	Horstermeerpolder
Vroege glazenmaker	X
Glassnijder	X
Bruine korenbout	X
Aantal doelsoorten soorten	3
Overige soorten	Horstermeerpolder
Variabele waterjuffer	X
Grote roodoogjuffer	X
Watersnuffel	X
Lantaamtje	X
Vuurjuffer	X
Bruine glazenmaker	X
Gewone oeverlibel	X
Bloedrode heidelibel	X
Aantal overige soorten	8
Totaal aantal soorten	11

Tabel 5: Waarnemingen overzicht 2015

4.1 Bespreking doelsoorten

Van de drie doelsoorten, de vuurlibel en de groene glazenmaker uitgezonderd van de lijst met doelsoorten, worden in de wijdere omgeving van het onderzoeksgebied regelmatig exemplaren gezien. Ze zijn kenmerkend voor het plassegebied. De aantallen waren wel laag.

De vuurlibel is in het wijder gebied rondom het onderzoeksgebied wel aanwezig maar wordt slechts sporadisch waargenomen. De groene glazenmaker is sterk gebonden aan krabbenscheer als voortplantingsbiotoop. Aangezien er geen krabbenscheer in het onderzoeksgebied aanwezig is, is deze soort hier niet te verwachten.

4.2 Bespreking gebied

Het gebied is een nogal eenvormig rietmoeras met hier daar verspreid liggende bosjes. Het heeft weinig open water. Voor libellen is het gebied daarmee niet heel erg geschikt. Dat er toch no0g 11 soorten zijn gevonden komt doordat het gebied grenst aan de Kortenhoefse Plassen en vermoedelijk zijn de meeste soorten dan ook zwervers uit de Kortenhoefse Plassen.

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2015

4.3 Overige soorten

Buiten de waarnemingen van de onderzochte libellen zijn ook nog een aantal andere soorten waargenomen (Zie Tabel 6).

Horstermeerpolder			
	Datum		
Soort	24.05.15	01.06.15	11.07.15
Zuringwants	X		
Schorpioenvlieg			
Gewoon spitskopje			X
Gehakelde aurelia	X		
Distelminder		X	
Groot koolwitje	X		
Bont zandoogje		X	
Atalanta	X		X
Dagpauwoog	X		X
Kleine vos			X
Klein geaderd witje	X	X	X
Ringslang	X		
Ree	X		

Tabel 6: Overige waargenomen soorten

5. Literatuur

Bos, F. e.a. – Veldgids Libellen (2007) KNNV Uitgeverij 5^e druk

Dijkstra, K.D. – Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe (2006) British Wildlife Publishing

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie – Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (Brachytron Jrg.11(2), augustus 2008)

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie – De Nederlandse Libellen (Odonata) (2002) KNNV Uitgeverij

Wildermuth, Hansruedi & Andreas Martens – Taschenlexikon der Libellen Europas (2014) Quelle & Meyer Verlag Wiebelsheim

Afbeelding 4: Ringslang

Route Horstermeerpolder 24-05-2015

Route Horstermeerpolder 01-06-2015

Route Horstermeerpolder 11-07-2015